

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Kandi Erzsébet ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Bódai Levente ügyvéd által képviselt alperes ellen hibás teljesítésből eredő igény érvényesítése iránt a Komáromi Városi Bíróság előtt 3.P.20.042/2006. szám alatt indult, és a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság 1.Pf.20.766/2008/4. számú ítéletével jogerősen elbírált perében az alperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperes részére 15.000 (Tizenötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

I n d o k o l á s :

A peres felek 2004. január 19-én szállítási szerződést kötöttek, ebben a felperes megrendelésére az alperes, mint szállító vállalta, hogy bruttó 11.750.000 forint vételárért leszállít felperesnek egy Iveco 75 E 15 típusú tehergépjárművet. A jármű átadására 2004. március 23-án került sor. Néhány nappal korábban, a tehergépkocsi műszaki vizsgáztatásakor a felperes már közölte kifogásait a járművel kapcsolatban, mert arról hiányzott a kipufogófék és az üzemanyag fogyasztásmérő műszer, továbbá nem megfelelő állású volt a gépkocsi váza. Az alperes a hiányzó alkatrészek helyett egyéb tartozékok átadását ajánlotta. A jármű átvételekor az alperes 6 db gumiabroncsot adott a felperes részére, de a megegyezésben foglalt egyéb tartozékokat nem; ezeket a felperes igényelte; továbbá fenntartotta kifogását a főváz, illetve a plató deformitásával kapcsolatosan is.

A jármű használatbavétele során újabb hibák jelentkeztek, mint pl. a plató beázása, a hátsó teleajtó tömítetlensége. A felperes a hibákat 2004. nyarán előbb szóban, majd írásban is bejelentette, és kérte azok kijavítását. Az alperes a garanciális márkaszervizek igénybevételét javasolta a felperesnek. A felperes 2004. október

10-én egy műszaki szakértői vizsgálatot követően írásban jelentette be jótállási igényét a gépjármű hibáival kapcsolatban. A szervizek több esetben végeztek garanciális javítást, de egyes hibákat nem szüntették meg. 2005. március 24-én a Hajdú-Bihar Megyei Közlekedés Felügyelet a jármű hatósági engedélyének érvényességi határidejét nem hosszabbította meg többek között az alváz keresztartó repedtsége miatt. Az alperes vitatta a jármű hibáit, hivatkozott arra, hogy egyes hibák kijavításra kerültek, más hibák pedig nem állnak fenn.

A felperes 2006. január 25-én terjesztett elő kereseti kérelmet; módosított keresetében 1.782.620 forint és járulécai megfizetésére kérte kötelezni az alperest; jogcímként megjelölte a jótállást, a kellékszavatosságot, a kártérítést és a jogalap nélküli gazdagodást is. Az alperes ellenkérelmében vitatta a hibás teljesítést, szerinte a felperes mind a jótállási, mind a szavatossági igénye érvényesítésével elkésett, ezért kérte a kereset teljes elutasítását.

Az elsőfokú bíróság - a másodfokú bíróság által helybenhagyott - ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 1.522.700 forintot, és ennek két részösszege után eltérő időponttól járó késedelmi kamatát, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A felperes keresetét a Ptk. 248. § (1)-(5) bekezdésében foglaltak szerint jótállási igényként bírálta el. A becsatolt okiratokból megállapította, hogy a felperes a jótálláson alapuló igényeit az egy éves jótállási határidőn belül bejelentette, ezt egyrészt az alperes felé tette meg, másrészt az alperes márkaszervizei felé. Nem osztotta az alperes azon álláspontját, hogy a felperes legkésőbb a jótállási határidő elteltétől számított három hónapon belül érvényesíthette volna jótállási igényét; a bíróság álláspontja szerint erre a felperesnek az általános, öt éves elévülési határidőn belül volt lehetősége (BDT 2006/1302.).

Az elsőfokú bíróság részletesen vizsgálta azt is, hogy a felperes által bejelentett hibák oka a teljesítés előtt vagy után keletkezett-e. A lefolytatott bizonyítási eljárás, - elsősorban az igazságügyi szakértői vélemény - alapján azt állapította meg, hogy az alperes nem tudta bizonyítani, hogy a hibák oka a teljesítés után keletkezett. A felperes a mennyiségi hibából eredő igényét végig fenntartotta, ezért az alperest felelősség terheli a hiányzó üzemanyag fogyasztásmérő műszer beszereléséért is. A gépkocsi mennyiségi és minőségi hibáinak javítási, pótlási költsége összesen 553.680 forintot tesz ki. A perben rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a bíróság a jármű rakterületének, felépítményének hibáival kapcsolatban is arra az álláspontra helyezkedett, hogy a hibák okai a teljesítés előtt keletkeztek, és a jármű használata során egyre inkább fokozódtak. Elfogadta a perben készült szakvéleményt a tekintetben is, hogy a rakterület hibái miatt a felperesnek 969.020

forint értékkülönbözet jár. Az alperes marasztalása során az elsőfokú bíróság hivatkozott a Ptk. 248. § (1) és (5) bekezdésére, 306. § (1) bekezdés a) és b) pontjára, a Ptk. 301. § (1) bekezdésére, valamint 301/A. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakra.

A másodfokú bíróság jogerős ítéletében többek között kifejtette, hogy a felperes 2004. nyarán teljes körű javítási igényt terjesztett elő a főváz görbületével, a plató beázásával, mozgásával, a hátsó ajtó tömítetlenségével, a motor teljesítménnyel, a sebességváltóval és a kilométeróra hitelesítésével kapcsolatban. Ezen jótállási igényeket 2004. október 10-én írásban is előterjesztette, kiegészítve más problémával. A jogerős ítélet értelmében az irányadó bírói gyakorlat szerint jótállás alapján a kötelezett akkor is köteles helytállni, ha a hiba csak a teljesítés után jelentkezett, de a hiba oka már a teljesítés előtt megvolt. A felperes bizonyította, hogy a gépjármű és a rakterület hibákkal terheltten került átadásra, ezért a Ptk. 248. § (1) bekezdése szerint az alperesnek kellett volna bizonyítania, hogy a hibák oka a teljesítés után keletkezett. Ilyen bizonyítékot azonban a perben az alperes nem szolgáltatott. Az elsőfokú bíróság az ítéletben felhívott eseti döntés értelmében helyesen alkalmazta az öt éves elévülési időt. A másodfokú bíróság a fel nem ismerhető, ún. rejtett hibák tekintetében hivatkozott a Ptk. 308/A. § (1) bekezdésében foglaltakra. Figyelembe vette, hogy a felperes a per során milyen igényeket érvényesített, továbbá azt, hogy az általa korábban előterjesztett keresetét nem vonta vissza.

Az alperes a jogerős ítélet elleni felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a felperes keresetének elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra való utasítását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Pp. 3. § (3), 122. § (1), 164. §, 221. §, 252. § (1) bekezdését, valamint a Ptk. 248. § (1), (4) és (5) bekezdését, 308. §-át, 326. § (2), 309. § (1) és a 316. § (1) bekezdésében foglaltakat. Fenntartotta azon korábbi álláspontját, hogy a felperes a kereset benyújtásakor elmulasztotta a jótállási és a szavatossági igény érvényesítésére nyitva álló határidőket, e körben utalt a BH 1990/138. számú és az EBH 2003/853. számú eseti döntésre, valamint a Legfelsőbb Bíróság I. számú Polgári Elvi Döntésében foglaltakra. Szerinte jótállás alapján az alperest csak abban az esetben lehetett volna marasztalni, amennyiben a felperes a jótállási határidőn belül észlelt hiba miatt a pert a jótállási határidőn belül megindította volna. Egyes meghibásodásokat a felperes a perben készült szakvélemény kézhezvétele után jelentett be, ezért ezekkel kapcsolatos igényérvényesítést szerinte nem lehetett volna jótállási igényként elbírálni. Megítélése szerint a szakértői vélemény egyértelműen nem igazolta, hogy a rakterület egyes hibái technológiai hibából erednek, ezért a bizonyítás sikertelenségének következményeit a Pp. 164. §-a alapján a

felperesnek kellene viselnie. E hibákkal kapcsolatos bejelentés ugyanis a felperestől a jótállási időn belül nem érkezett.

Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megsértette tájékoztatási kötelezettségét a bizonyítási teherrel kapcsolatban, ez pedig hatályon kívül helyezésre okot adó lényeges eljárási szabálysértésnek tekintendő. Az alperes a követelések egyes tételeivel kapcsolatban számszaki kifogásokat terjesztett elő, vitatta mind a javítási költség, mind az árleszállítás összege szerűségét. Sételmezte, hogy a bíróságok nem alkalmazták a Ptk. 316. § (1) bekezdésében foglaltakat; rámutatott arra, hogy a felperes a jármű átvételekor észlelte az alváz meghajlását, a teljesítést ennek ellenére elfogadta. Az alperes érthetetlennel nevezte, hogy a bíróság mire alapította a felperes jogfenntartó nyilatkozatának megtételét; e körben az ítéletet iratellenesnek tartotta, és kifogásolta az ítélet indokolását is. Véleménye szerint a rakterület 969.020 forintos értékcsökkenése a szakvélemény értelmében az idő múlásával és nem az alperes esetleges hibás teljesítésével függ össze, szerinte a felperes az idő múlásából keletkező hibák miatti igényét nem érvényesítheti. Hivatkozott a felperes saját felróható magatartására és kárenyhítési kötelezettségére is. BH-ban megjelent eseti döntésre utalással vitatta a továbbbüszemelés folytán szükségessé vált javítások költségének indokoltságát. Végül azt adta elő, hogy a bíróságok súlyosan megszegték a Pp. 221. § (1) bekezdésében előírt indokolási kötelezettségüket.

A felperes írásbeli ellenkérelme tartalmilag a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos, a jogerős ítélet a kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő.

A felülvizsgálati eljárás eredményeként azt kellett megállapítani, hogy mindkét perben eljáró bíróság helyesen foglalt állást az igényérvényesítési határidő kérdésében. A felperes a perben több jogcímen is érvényesítette igényeit, de elsőként jótállás címén kérte keresetének elbírálását. A bírói gyakorlatnak megfelelően hangsúlyozta ítéletében a másodfokú bíróság, hogy a jótállási határidő nem igényérvényesítési határidő, vagyis a jótállási határidő eltelte nem akadályozza az igény bíróság előtt történő érvényesítésének. Miután a bíróság előtti igényérvényesítésre a Ptk. 248. § (1)-(5) bekezdése, valamint egyéb rendelkezése külön tételes jogi szabályt nem jelöl meg, ezért a joggyakorlat - a korábban közzétett BH 1990/138. szám alatti esettől eltérően - azt követi, hogy a jótállási időn belül bejelentett igény érvényesítésére az általános, vagyis öt éves elévülési idő áll rendelkezésre.

Abban nem tévedett az alperes, hogy jótállási alapon csak a jótállási határidőn belül jelentkező és ezen időn belül kifogásolt hibákért kell a szavatosságnál szigorúbb jótállási alapon helytállnia, de abban már tévedett, hogy erre tekintettel az egy éves jótállási időn túl jelentkező hibákért szavatossági felelősség sem terheli. A felperes szakértői bizonyítás útján a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint eleget tett bizonyítási kötelezettségeinek a rakterület padozatának, és egyéb a szakvéleményben feltárt hibáknak a fennállására, és az alperes hibás teljesítésének tényére vonatkozóan. Erre pedig utalt ítélete indokolásában a másodfokú bíróság a Ptk. 308/A. § (1) bekezdésének felhívásával, amely jogszabályhely a szavatossági jogok érvényesítésének határidejére vonatkozik.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében felelősségét vitatva a szakértő 2007. október 4. napján megtartott tárgyaláson elhangzott kijelentéseire hivatkozott a padozat hibáival kapcsolatban, ugyanakkor nem vette figyelembe a szakértő 2008. februárban készített 37. számú kiegészítő szakvéleményében foglaltakat. Ez utóbbi véleményben a szakértő mind a helytelen tömítettséget, mind a padozat hibás rögzítési technológiáját, a segédváz és alváz szakszerűtlen kapcsolatát megállapította; vagyis eloszlatta a korábbi bizonytalanságot a meglévő hibák okait illetően.

Alaptalanul hivatkozott az alperes a Pp. 3. § (3) bekezdésének megsértésére is; a per során ugyanis végig vitatta a felperesi kereset jogalapját, összecszerűségét, az igény érvényesíthetőségét, és a 2006. szeptemberi beadványában maga nyilatkozott a bizonyítási teherről. Az elsőfokú bíróság a felperes indítványára rendelte ki az igazságügyi szakértőt, de az alperesnek mindvégig lehetősége volt arra, hogy állításait bizonyítsa, a szakértőhöz kérdéseket intézhessen, és a szakvéleményre észrevételeket tehessen. Az ítéletek indokolása megfelel a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltaknak, mivel a bíróságok megállapították a releváns tényállást, értékelték a bizonyítékokat és feltüntették az irányadó jogszabályokat is. A perbeli esetben a felperes követelései lejárt igények voltak, a Pp. 122. § (1) bekezdésének megsértésére nem került sor. A bírói gyakorlat egységes abban, hogy a kijavítási költség a tényleges javítás előtt is érvényesíthető, elegendő bizonyítani annak várható összegét.

Az elsőfokú bíróság egyes hibák, hiányosságok észlelésének, bejelentésének, az igények érvényesítésének – a jogfenntartásnak – a kérdésében részletes okirati- és tanúbizonyítást folytatott le, emellett a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján értékelte a felek nyilatkozatait is. Ez az értékelés a rendelkezésre álló adatok és bizonyítékok alapján nem tekinthető okszerűtlennek, ezért a Legfelsőbb Bíróság az ítéletet a jogfenntartó nyilatkozat megtétele körében sem tartotta jogszabálysértőnek. A megállapított

marasztalási összeg összhangban áll a perben kirendelt igazságügyi szakértő aggálytalan szakvéleményével, erre tekintettel mind a kijavítási költség, mind az árleszállítás összege kellően bizonyításra került. Az alperes a továbbüzemelés folytán keletkezett költségeket, a felperes kárenyhítési kötelezettségének megsértését is alaptalanul vitatta, hiszen már a per megindítása előtt, de a per 2006. januári megindításától kezdve a saját hibás teljesítését vitatta; jótállási és szavatossági felelőssége ellenére nem törekedett a gépjármű hibáinak kijavítására, a hiányzó alkatrész pótlására, vagyis a hibák fokozódásának, a költségek növekedésének az elkerülésére.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezni kellett a sikertelen kérelmet előterjesztő alperest a felperes ÁFA-t is magában foglaló jogi képviselési költsége megfizetésére.

Budapest, 2009. április 02.

Dr. Fehér Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Kováts Rolandné s.k. előadó bíró, Dr. Bartal Géza s.k. bíró